

létünket, ugyanakkor ezen jogunk ellenében kötelességeink is vannak. Kötelességünk, — hogy egyebet ne mondjunk, — oly működési körbe törekednünk, amelyben egyrészt hasznára válunk a társadalomnak és nemzetünknek, másrészt a társadalmat és nemzetet, ki-ki tehetségéhez mérten, előbbre is vigyük.

Nemzeti életünkben a legelhanyagoltabbak a gyakorlati életpályák. A pályaválasztás előtt álló ifjaknak ennek következtében nem ajánlható eléggé ugy a saját, mint a nemzet szempontjából, hogy mindenek előtt ezeket a **praktikus életpályákat** vegyék kombinációba. Igaz, hogy azt tartja a közmondás, nem érdemes a biztos verebet a bizonytalan tüzökért elszalasztani, de miután az élet sok régi közmondás igazára rácsófolt és magát az életet sem mérhetjük már dédapánk szemével, azért ez a szempont nem lehet többé irányadó a pályaválasztásban. Egyik átka nemzetünknek ép ez a veréb-teória, a mely minden magasabb gazdasági lendület kerékkötője. A hivatalnokok pályájuk természeténél fogva sem maguk nem gazdagodhatnak, sem magát az államot nem igen gazdagíthatják. Államok és nemzetek anyagi jóléte nem a tisztviselők bürokratikus, adminisztratív munkájától, hanem a **praktikus életpályákon** működők termelő tevékenységétől függ. Lehet-e valami ideálisabb élethivatás, mint a nemzeti vagyosodás és jólét létesítésén közreműködni?

Azért szíveleljétek meg, ti Szeged pár száz és az ország sok-sok ezer ifja:

— Bátran neki az életnek, a szabad, gyakorlati életpályákra!

## A vásárcsarnok és a szegedi építőipar támogatása.

(Saját tudósítónktól.) A munkanélküliség kilátástalan napjaiban ülést-ülés után hív össze az ipartestület és deputációt-deputáció után meneszt a polgármesterhez, hogy amit a város ugyszólván minden áldozat nélkül tehetne iparosai érdekében, legalább azt ki-járják maguknak. Az általános följajdulásban legtöbb okuk mégis az építőiparosoknak van panaszkodni, mert az ő munkájuk abszolúte szünetel. Aki tudja, hogy hány iparágat foglalkoztat az építkezés, az megdöbbenve gondolja el, mily méretű iparunknak az a holt területe, amelyet termeketlenné pusztított a munkahiány.

Négy szegedi építőcég, akiknek a város nagyrésztben köszönheti nagy, modern és mutatós külsejét, kénytelen irodájukat fölosztani, alkalmazottait szélnek bocsátani és azokat a mai viszonyok között csak bizonytalan megélhetésnek, de biztos nyomornak kitenni. Ha tehát módjában áll a városnak, hogy nagyobb szegedi építkezések tervezésénél helybeli építési irodákat foglalkoztasson, ugy ezzel a móddal a hatóságnak föltétlen kötelessége élnie. A hatóság is érzi ennek az álláspontnak kényszerítő erejét, mert egyetlen alkalmat sem mulaszt el a legmészebb menő támogatást megígérni, de mindent természetévé vált lassúsággal végez. Szinte féltő, hogy mire menteni jön, már nem lesz mit menteni.

A vásárcsarnok tervpályázatának eldöntése is szép alkalom volt a helybeli építészek támogatásának elvi kijelentésére. Ezuttal nemcsak alkalom, de teljes jogcím volt arra, hogy **szegedi tervező bizassék meg a kiviteli**

**tervek elkészítésével**, mert a második és harmadik díjjal jutalmazott művek minden ugynevezett jó beosztásuk ellenére is a szakértő zsűri **egybehangzó** véleménye szerint sem szerkezeti, sem művészi szempontból nem nyújtanak elegendő biztosítékot arra, hogy készítőik a városhoz méltó megoldást produkáljanak. És ime, az oly sürgősen szükséges ismert vásárcsarnok építése ügyében, hónapokig elhúzódott tervpályázás, veszekedés, bíráskodás után eredménytelen pályázat és egy jól hangzó elvi kijelentéshez értünk és ismét hosszú és meddő versengéseknek nézünk elébe. Pedig minden versengésnek, minden halasztásnak egyszer és mindenkorra végét lehetne vetni, ha a hatóságot nem személyi okok vezétnék, hanem arra az egyedül lehetséges álláspontra helyezkednék, hogy első sorban oly szegedi építész bizassék meg a tervezéssel, aki a lefolyt pályázaton részt vett, ezek közül pedig az, akinek műve igenis nyújtja azokat a garanciákat, amelyek a második és harmadik díjas tervek nélkülöznek, hogy készítőjük tud a városhoz méltó alkotást produkálni. A sokat vitatott és emlegetett beosztás most már tulajdonképp lényegtelen, mert azt a tervezőnek a hatósággal együtt kell véglegesen preciziroznia, helybeli és speciális viszonyoknak megfelelően.

A hatóság már számtalanszor ígérte, hogy minden alkalommal a helyi ipart fogja támogatni, de ugy látszik, még nem igen talált alkalmat. Ha tehát alkalom, mód és teljes jogcím van ígéretének beváltására, akkor elvárhatjuk: adjon egyszer tartalmat és súlyt is sokszor hangoztatott kijelentésének.

— Nem is hinné a világ, hogy az apám minden gondossága mellett is, milyen rossz gazda volt. A régi gazdasági számadásokat áttanulmányoztam és kiszámítottam, hogy tíz év alatt huszezer forinttal kevesebbet jövedelmezett a birtok. Évenként nettó kétezer forinttal kevesebb volt a bevétel.

A lovaskapitány sértődötten köhintett.

— Különös, hogy a tudományok mellett a kereskedelmi ismereteket sem hanyagolta el doktorkám, — szólt a kapitány.

Az ifjabbik Deutsch nevetett:

— Mi zsidók voltunk. A bölcsőben tudunk már a nettóról és bruttóról.

Kiérték az erdőből. Egy keresztutnál bucsuzott a lovas.

— Estére ájtóhetne vacsorára.

— Ájtóvők, jó éjszakát! — felelt a doktor és megindult jobbra.

— Jóreggelt, — kiáltott a kapitány és balra ment, nyomában a suhanc a vadakkal.

Az augusztusi mezők felett hajnali pára lebegett. Az ég kelet felé tejszínű volt, de még az éj némasága lakott a mezőn. A doktor elgondolkozva ballagott a homokos országúton. Vagy talán nem is gondolt semmire, csak ment egyenesen előre, hazafelé. Egyszerre mégis az jutott eszébe, hogy rendkívül unalmas, sivatag az élete... Külföldre kellene menni. A pápák élettörténete érdekesebb a gazdasági számadásoknál. A vatikáni könyvtárban talált egy könyvet, amelyben a világ legpikánsabb történelmi kalandjai voltak összegyűjtve. Deutsch doktor szerette a pikantériát, ha vonatkozással volt a históriára.

A hajnal rózsaujaival széttepte a felhőket a keleti ég alján; mire a faluba ért, már egy veréb fürdőzött a porban. Az első házából pedig egy leány jött ki és végigment az udvaron az eperfa felé. A tehénke az eperfához volt kötve és az eperfa a palánk mellett terjesztette ki zöld lombjait. Deutsch doktor

észrevétlenül megállt a deszkakerítés mellett és a leányt nézte. Sugár, barna parasztlány volt, a lába azonban, mely térdig érő szoknyája alól kivillagott, olyan fehér volt, akár egy hercegnőé. A doktor figyelmét ez ébresztette fel és apróra megnézte a leányt a kerítés mögül. Bevallotta magának, hogy nagyon szép leány. Minden mozdulata kerek volt és lágy. A doktornak régi meggyőződése az volt, hogy a nők nemsokára elsatnyulnak az uribb körökben és a föld leányai, a porból születettek átalakítják az emberiséget. Friss, acélosvérű gyermekeket szül a marokszedő leány, ha egy elvénült familiájú herceg nyoszolyájába kerül is.

A leány leült a tehénke mellé és a tehénket megsimogatva, fejni kezdett.

— Jóreggelt kisleány, — kiáltotta be a doktor a kerítésen.

A leány felnézett és elpirosodott.

— Né, a nagyságos ur, — mormogta.

A doktor folytatta:

— Jókor keltél!

— Jókor kell a kastélyba a tej, — felelt a lány.

— Hát te hordod nekem a tejet?

A lányka komolyan integetett a fejével.

— Én ám. Eddig nem tudta?

— Nem láttalak soha.

— Nem tehetek róla, — felelt a kisleány és erősen fejni kezdett.

A poros falusi utcán nagy nyikorgással kinyílt valahol egy ajtó, a doktor tehát tovább ment. Majd hirtelen megállt, körülnézett és halkán bekiajtott az udvarra:

— Hogy hívnak, leányka?

— Terka.

Tovább ment a doktor és mosolygott. Terka, — gondolta és újra mosolygott. Egyszerre olyanfajta vidámságot érzett, mint az a veréb érezhet, amelyik bolondosan fürdözik a reggeli porban. Kiajtani szeretett volna, pedig az imént még fáradt és unott volt.

Koránkelő parasztok tisztelettelően köszöntötték. Deutsch doktor szeretett volna kérdezősködni tőlük Terkáról, de aztán mégsem tette. „Biztosan ő az első hölgy a faluban“, — gondolta magában.

A kastélyhoz ért, de nem ment fel toronyba, hanem az udvaron maradt az orgonabokrok közt egy kis fehér padon. A kastélyban csak egy öreg gazdasszonyt tartott és valami kis inasfélt. Az apja halála óta árendás ül a birtokban, de csak tavaszig.

Ott ült az orgonabokrok között, és midőn a kiskaput hallotta nyikorogni, felugrott.

— Terka, — kiáltotta, — gyere ide.

A leány ijedtében majd elejtette a tejedényt.

— Jaj, de rámiestett, urfi, — mondta Terka, és a doktor észre sem vette, hogy nem nagyságos urnak nevezte.

Megfogta a Terka kezét és lángoló tekintetével a leány harmatos arcába mélyedt. De egy szót sem tudott szólani. Szokatlan felindulás fojtogatta a torkát és a leány remegése megindította.

— Hány éves vagy? — kérdezte.

— Nem tudom, — motyogta Terka.

— Hány éves vagy, azt kérdelem.

— Aratáskor multam tizenöt, — bocsáson, urfi...

Deutsch doktor eleresztette a leány kezét, a leány elfutott a kastély konyhája felé, ő pedig vérpiros arccal nézett utána. Felment a toronyba és az ágyra vetette magát. Persze nem tudott elaludni és a mindenféle gondolatok méhkasként zsongtak a fejében. Eszébe jutott egy Griffon nevű barátja, akivel Belgiumban ismerkedett meg. Griffon gépészmérnök volt és egy francia nábobnak a fia: és mint kézkubonyos munkás dolgozott egy belga gárban. Griffont imádta a doktor. Ha valamit tett, mindig az jutott eszébe, hogy Griffon vajon hasonlóképen cselekedett volna-e?